

Priprema za školu

Uskoro će na kućne adrese naših predškolaca početi stizati važna pošta, poziv za razgovor u školi. Koliko god bili uzbuđeni i sretni radi takvog velikog događaja u obitelji, ipak u svakom roditelju nalazi se pitanje: Da li je moje dijete spremno za školu?!

Roditelji koji već imaju školarce će se s osmijehom osvrnuti na događaj koji su već jednom prošli i sada se nalaze na poznatom terenu. Ali oni koji kreću prvi put u školu biti će jako uzbuđeni.

Pa kako bismo vas malo ohrabрили, a samim time kako bi i vi mogli pripremiti dijete za taj veliki dan, evo kako to uglavnom bude.

Nakon što dobijete poziv, odlazite zajedno sa djetetom na razgovor u školu gdje će vas dočekat netko iz stručnog tima škole, za vrijeme dok čekate na red dijete može nešto nacrtati (ako je dijete neodlučno ili pak ne voli crtati možete ga potaknuti da nacrtaja svoju obitelj- svako dijete to voli i sa pažnjom crta svoju obitelj). Potom zajedno sa djetetom ulazite na razgovor gdje dobivate termin za posjet školskom liječniku. Nakon toga dijete ostaje samo sa pedagogom ili drugim stručnim djelatnikom škole. Tamo odgovara na pitanja o sebi, a kroz razne „testove„ procjenjuje se djetetova spremnost za školu.

Ukupna zrelost djeteta nužna za uspješan polazak u školu, promatra se kroz:

- fizičku zrelost
- intelektualnu zrelost
- emocionalnu i socijalnu zrelost
- samostalnost

Dijete bi trebalo znati svoje osobne podatke (ime, prezime, dob, adresu, ime i zanimanje roditelja...)

Ostali elementi koje bi dijete trebalo znati su :

- imenovanje barem osam boja i nijansu jedne boje
- orijentaciju u vremenu i prostoru (danas, jučer, sutra; dani u tjednu; doba dana, lijevo- desno, ispred- iza....)
- potpuno usvojen pojam godišnjih doba
- razlikovanje količinskih odnosa (više- manje- jednako)
- sposobnost klasifikacije (domaće životinje, voće, povrće, vozila...)
- razvrstavanje po klasama (prema boji, obliku, veličini...)

Kroz svakodnevne životne situacije možete uvježbavati ove elemente ako neki od segmenata još nije usvoje; na primjer možete brojati korake, skokove; imenovati koje je boje odjeća; izraditi kalendara sa rođendanima ukućana – koje je godišnja doba. Od raznih predmeta koji vam se nađu pri ruci npr. grančica, čačkalica, slamčica možete raditi geometrijske likove i sl. Za razne prigode dijete može izrađivati čestitke, pozivnice, slikovnice i pritom crtati, lijepiti, izrezivati, bojati; pritom uvijek treba pozitivno ocijeniti njegov rad i trud. U trgovini može vam pomoći donijeti npr. četiri zelene jabuke...

Priroda i okruženje daju brojne mogućnosti koje možete iskoristi na djeci zanimljiv i spontan način.

Fizička zrelost najviše se očituje kroz razvoj fine motorike:

- ispravno i sigurno rabi olovku- ako još uvijek ne drži pravilno olovku možete potražiti u papirnici držač za ispravak hvatišta olovke
- točnije izrezuje jednostavnije oblike
- preslikava romb, crta dijagonalu
- crta slova i brojke po uzoru, a može napisati svoje ime velikim slovom

Za razvoj fine motorike dozvolite djetetu igru rastresitim materijalima kao što su pijesak, brašno, riža, voda, kinestetički pijesak, plastelin, slano tijesto... U ovo hladnije doba mogu presipavati rastresiti materijal malim žličicama iz posude u posudu ili puniti posudice različitih zapremnina. Na taj način omogućavate djetetu da dobiva kontrolu nad svojim finim pokretima prstića.

Također, djeca jako vole rezati, osobito stvari koje im se sviđaju, npr. iz kataloga sa igračkama, letaka iz trgovina i sl.

Emocionalna i socijalna zrelost podrazumijeva da je dijete steklo stanovitu stabilnost i kontrolu. Treba posjedovati određenu toleranciju na frustraciju i suzdržavati se od naglih emocionalnih izljeva.

Vlastitim primjerom poslužite kao model u različitim situacijama, budite uvijek dosljedni u svom odnosu sa djetetom. Postavljajte realna očekivanja, ohrabrujte dijete, pohvalite za svaki uspjeh, potičite inicijativu. Kada tražite nešto od djeteta, objasnite zašto to želite. Čak i kada ste ljuti na dijete, pokažite mu ljubav i poštovanje.

Aktivnosti kojima možete poticati razvoj ovog dijela su poticanje samostalnosti, društvene igre (memory, Čovječe ne ljuti se), zajedničko čitanje slikovnica, gledanje TV-a, crtanje, modeliranje i sl.

Samostalnost djece očituje se kroz potpuno samostalno hranjenje, odlazak na toalet, posluživanje i hranjenju, spremanje za spavanje, pranje zubi i sl. Mora znati brinuti o svojim stvarima, igračkama, kućnim ljubimcima. Treba znati da su mu neke stvari dužnosti, a da neke može raditi po svojoj volji.

Kako bi potakli djetetovu samostalnost možete dijete zadužiti za neke jednostavnije zadatke: pospremanje kreveta, postavljanje stola, zalijevanje cvijeća i sl.

Govorni razvoj

Pravilan govor važan je preduvjet djetetove spremnosti za školu. Dijete od 5.-e godine nadalje treba potpuno razumjeti složeni govor. Rečenice koje dijete koristi moraju biti složene i gramatički ispravne, a rječnik svakog dana sve bogatiji. Artikulacija (izgovor) svih glasova mora biti ispravna, uključujući i one glasove koji se najkasnije usvajaju kao što su L i R. U toj dobi dijete već treba pokazivati interes za čitanje i pisanje te je u stanju napisati svoje ime. Bilo kakve teškoće ili poremećaji u komunikaciji mogu dovesti do povlačenja, zatvaranja, nesamostalnosti, a ponekad i do agresije.

Obilježja govorne razvijenosti predškolskog djeteta:

- razumije velik broj riječi, a velik broj njih i upotrebljava u vlastitom govoru
- govori pravilno, sve glasove, bez izostavljanja ili zamjenjivanja glasova
- pravilno koristi jedninu i množinu, kao i glagolska vremena
- rečenice su sve složenije i duže
- u prepričavanju priče ne navodi samo glavne događaje, nego i detalje
- zna prepričati kraći događaj ili priču u pravilnom slijedu: uvod, tijek, završetak
- zna verbalno definirati jednostavne pojmove (npr. što je stolica?)

Vrlo važan segment su predčitačke vještine

• Potpuna razvijenost predčitačkih vještina (raspoznavanje glasova u riječi) – omogućuje glatko i lako usvajanje čitanja

• Najvažnije: razvijen govor i glasovna osjetljivost

• Procesi uključeni u čitanje:

– raščlanjivanje u glasove (analiza: A-n-a)

– uparivanje slova i glasa - kritična faza

– povezivanje glasova u riječ (sinteza: Ana)

Ukoliko primijetite da dijete ima problema sa analizom i sintezom dajte si vremena i truda, te strpljenja. Ona se može kroz vježbu i igru u opuštenu atmosferu savladati. Najkraće rečeno, slovakajte stvari koje vidite te ih potom pravilno izgovorite; ne namećite djeci da moraju izgovarati, treba im neko vrijeme da razviju tu slušnu osjetljivost, a kada krenu ne možete ih zaustaviti. Birajte djeci bliske predmete, iskoristite sve što vas okružuje npr. m-i-š : miš i ne odustajte te vjerujte u svoje dijete.

Korisne govorno-jezične igrice koje potiču predčitačke vještine:

- prepoznavanje suprotnosti (veliko–malo, crno–bijelo, usko–široko, glasno–tiho, visoko–nisko, brzo–sporo...)
- poznavanje lijevog i desnog (Dotakni lijevom rukom desno uho)
- poznavanje položaja i odnosa - stavi olovku ispred/iza/pored knjige!
- prepoznavanje glasova u riječi MAČKA ?
- Što čuješ kada kažem Š-K-O-L-A ?
- Reci rečenicu na drugi način.
- Sastavljanje priče prema slici ili seriji slika.
- Pronalaženje rime (*kruh-majmun-duh*)
- Igra «kaladont» (*reci riječ na završno slovo*)
- definiranje razlika: *jaje–kamen; brod–autobus; daska–staklo*
- definiranje sličnosti: *kruška i jagoda; leptir i muha...*
- Što sve u ovoj prostoriji počinje na glas **s**?
- Nabroji tri životinje koje počinju na glas **m** ?
- Što sve možemo kupiti u trgovini na glas **k** ?

Nakon što ste prošli razgovor u školi odlazite liječniku gdje on ispituje gotovo identične stvari kao stručni tim škole. Jedino kod njega morate pripremiti djecu koja se boje injekcija za cijepljenje 😊

Jedna od važnih tema o kojoj trebate razgovarati s vašim školarcem jest prometni odgoj. Osim što je s djetetom potrebno razgovarati o svim mogućim opasnostima koje vrebaju na putu do škole, važno je i da s njime uvježbate u više navrata najsigurniji put od kuće do škole i natrag.

PRED SAM POLAZAK U ŠKOLU treba:

- zajedno s djetetom obaviti kupnju školske torbe i školskog pribora.
- osigurati radni prostor (pisaći stol) koji je uvijek isti i samo djetetov.
- obavijestiti dijete o promjenama u njegovom životu koje će se dogoditi kada krene u školu. (npr. dio dana će ostajati sam u kući).
- uputiti dijete na osobe koje mu mogu pomoći u slučaju potrebe dok je samo kod kuće.
- privikavati dijete tijekom ljeta na situacije u kojima će trebati pokazati oprez.
- obilježite prvi dan polaska djeteta u školu – neka bude ponosno.
- **ne preuzimajte djetetove odgovornosti-** zadaća je djetetova odgovornost (roditelj=>usmjerava rad)
- svakodnevno potičete dijete da provjeri je li sve pripremilo za školu
- po povratku iz škole sa zanimanjem porazgovarajte s djetetom
- važno je potaknuti dijete da se odmori od školskih aktivnosti na način koji mu najbolje pomaže da se opusti
- pomoći djetetu oko organizacije dana (i igra je važna!)
- **ostavite djetetu vrijeme za igru!** Igra je djetetova stalna potreba koja ne prestaje polaskom u školu- u igri dijete najlakše uči, opušta se i zabavlja, razvija ponašanje usmjereno cilju, razvija motoriku, maštu, koncentraciju, mišljenje, obogaćuje govor, usavršava vještine komunikacije i osjeća se dobro.

Najvažnije od svega izbjegavajte prijetnje školom (“Kad kreneš u školu, nećeš više imati vremena za igru, Vidjet ćeš ti kako ćeš u školi morati slušati učiteljicu). Potičite pozitivan stav i oduševljenje školom, novim prijateljstvima te brojnim pozitivnim mogućnostima koje nam donosi školsko doba.

Pripremila:
Ružica Leš, odgojiteljica